

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi M.J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. V CNP 20/20 po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 października 2021 r.

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z 19 kwietnia 2021 r. M.J., reprezentowany przez r.pr. R.J., złożył skargę na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, wnosząc o: 1) stwierdzenie przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym o sygn. V CNP 20/20, 2) zasądzenie kwoty, jaką Sąd Najwyższy uzna za uzasadnioną oraz o 3) zasądzenie kosztów „zastępstwa prawnego”. W dalszej części uzasadnienia skargi skarżący wniósł także o „zwolnienie strony z kosztu postępowania”, bo „choć sama kwota wpisu jest relatywnie mała, to jego uiszczenia jest poza możliwościami finansowymi strony” (pisownia oryginalna).

W uzasadnieniu skarżący przyznał, że świadom jest rozstrzygnięcia tej sprawy postanowieniem Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2021 r., w którym „odmówiono mu rozpoznania skargi”, ale stwierdził, że go nie uznaje, ponieważ w jego wydaniu miała uczestniczyć „osoba nieuprawniona”. Małgorzata Manowska, która zasiadała w składzie orzekającym, została bowiem powołana na wniosek

Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw, co w świetle uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 ma świadczyć o sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.

W ocenie skarżącego „postanowienia wydane w składzie z udziałem osoby nie mającej statusu sędziego Sadu powszechnego Unii Europejskiej nie są orzeczeniem i nie rodzą żadnych skutków prawnych” (pisownia oryginalna).

W końcowej części skargi skarżący złożył „wniosek ewentualny” o wyłączenie wszystkich sędziów Izby Dyscyplinarnej oraz Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych od rozpoznania sprawy.

Postanowieniem z 8 września 2021 r. Sąd Najwyższy oddalił wniosek w stosunku do SSN Tomasza Demendeckiego i SSN Krzysztofa Wiaka, a w pozostałym zakresie wniosek odrzucił.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość), wniesienie skargi na przewlekłość postępowania jest dopuszczalne wyłącznie w toku postępowania, którego ta skarga dotyczy. W związku z tym skarga wniesiona po zakończeniu postępowania jest z mocy prawa niedopuszczalna. Skarga na przewlekłość postępowania ma przede wszystkim za zadanie eliminowanie i zapobieganie przewlekłości przez dyscyplinowanie sądu do podejmowania terminowych i właściwych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Tym samym skarga na przewlekłość postępowania wniesiona już po jego prawomocnym zakończeniu nie może odnieść tego skutku (postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 sierpnia 2014 r., III SPP 159/14; 10 czerwca 2014 r., III SPP 110/14; 3 września 2019 r., I NSP 73/19; 22 września 2020 r., I NSP 112/20).

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy postanowieniem z 27 stycznia 2021 r., V CNP 20/20 odrzucił skargę M. J..

Prawdą jest, że w uchwale z 23 stycznia 2020 r. trzy izby Sądu Najwyższego stwierdziły, że w razie udziału w składzie orzekającym Sądu Najwyższego osoby powołanej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie ustawy z 8 grudnia 2017 r. zachodzi sprzeczność takiego składu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Wspomniana uchwała – co umknęło skarżącemu – nie uznaje jednak automatycznie wszystkich orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy z udziałem sędziów powołanych w takim trybie za nieistniejące, ani nie kwestionuje statusu sędziowskiego tych osób. Jak stwierdzono w pkt 46 uchwały „przyjęta w pkt 1 niniejszej uchwały wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. nie prowadzi do usunięcia z urzędu osób powołanych na urząd sędziów Sądu Najwyższego ani nie powoduje ich zawieszenia w urzędowaniu w rozumieniu art. 180 Konstytucji RP. Interpretowane przepisy nie odnoszą się do formalnych kompetencji osób powołanych na ten urząd ani nie zawierają generalnych zakazów lub ograniczeń odnoszących się do wykonywania funkcji jurysdykcyjnych. Nie dotyczą zatem ich statusu i powołania, o których mowa w art. 179 Konstytucji RP.”

Trudno w tym kontekście wytłumaczyć, z jakich podstaw prawnych skarżący wywodził tezę, wedle której postanowienie z 27 stycznia 2021 r. zostało wydane z udziałem osoby niemającej statusu sędziego. Nie jest też jasne, na jakiej podstawie skarżący twierdzi, że postanowienie z 27 stycznia 2021 r. „nie jest orzeczeniem”.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że wykładnia przyjęta przez Sąd Najwyższy we wspomnianej uchwale została zakwestionowana w dwóch orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego: wyroku z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (Dz.U. poz. 376) oraz postanowieniu z 21 kwietnia 2020 r., Kpt 1/20 (M.P. poz. 379). Orzeczenia te zostały ogłoszone w odpowiednich dziennikach urzędowych, mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP).

W takiej sytuacji brak jest podstaw do pominięcia postanowienia Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2021 r., V CNP 20/20. Skarga została natomiast złożona po jego wydaniu, co powoduje, że musiała zostać uznana za

niespełniającą wymogu z art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, a przez to za niedopuszczalną.

Wobec niedopuszczalności skargi, bezprzedmiotowe było orzekanie w przedmiocie zwolnienia strony z opłaty od skargi (to prawdopodobnie miał na myśli skarżący, wnosząc o „zwolnienie z kosztu postępowania”), jak również w przedmiocie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego (zwłaszcza w sytuacji, gdy będący autorem skargi radca prawny nie wykazał, że dysponuje pełnomocnictwem do wykonywania takiego zastępstwa).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 373 § 1 w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość orzekł, jak w sentencji.